

Kázeň z evanjelických služieb Božích so spovedou a VP v Bratislave (NK/kinosála Lamač), Pamiatka: Cyrila a Metoda/Majstra Jána Husa; 3. nedeľa po Trojici, 7. 7. 2019; 8.30/10.00 h; ev.: J 8, 31-32; ES 189, 267, 278; A 68 (cez VP: ES 300)

2. Korinským 6, 11 - 13: „¹¹Naše ústa sú vám otvorené, Korinskí, naše srdce rozšírené; ¹²nie vám je tesno u nás, ale vo vašom srdci je tesno. ¹³Ako deťom hovorím: Odvdáčte sa nám aj vy, rozšírite srdcia!“ **Ján 1, 6 - 8:** „⁶Bol človek, ktorého poslal Boh; menoval sa Ján. ⁷Tento prišiel na svedectvo: svedčiť o svetle, aby všetci uverili skrze neho. ⁸On sám nebol to svetlo, len svedčiť mal o svetle.“

Milí bratia a milé sestry!

Životný príbeh každého človeka je „**klbkom vzťahov**“. O tom, kto si, kto som, nemálo prezradia vzťahy, ktoré náš život utvárajú. – Konkrétni ľudia i prostredie, ktoré nás formuje. **Ľudia, krajina, rodisko či bydlisko, rodná reč, písmo – to všetko spoluutvára našu identitu.**

Aj o spoločensťve cirkvi a národa platí, že má identifikačné prvky, ktoré vyjadrujú jeho identitu. Patria k nim symboly (slovenské vlajčky na autách počas hokejových MS), udalosti, no najmä osobnosti, bez ktorých by sme neboli tým, čím sme. **Pre kresťanov v našich končinách patria k identifikačným znakom solúnski bratia Cyril a Metod. Pre nás evanjelikov aj osobnosť Majstra Jána Husa.** Dnes si všimneme viac práve Cyrila a Metoda.

Keď títo synovia slovanskej matky r. 863 prišli na Veľkú Moravu, **Slovania boli barbarským národom** s nízkou životnou úrovňou, bez jasných právnych noriem, bez svojho písma, bez škôl, temer bez kultúry.

Obaja **bratia boli už doma veľmi úspešní**. Starší Metod ako právnik a politik vojensky spravoval jednu

provinciu, kde na poste miestodržiteľa zastupoval vládu byzantského cisára. Mladší Konštantín – nám známejší pod menom Cyril, ktoré prijal nedlho pred smrťou – bol jedným z najlepších učencov vtedajšieho sveta. Učil na významnej univerzite v Konštantinopoli (t. č. Istanbul). Byzantský cisár ho vysielal na najťažšie učené dišputy a politické rokovania.

Bratia, znechutení politickými bojmi, v túžbe venovať svoj život vyššiemu poslaniu, **odišli do kláštora**. Odtiaľ ich na žiadosť kniežata Rastislava vyslal cisár Michal III. na Veľkú Moravu, aby tam šíрили kresťanskú vieru. Bratia prijali toto poslanie. Konštantín vytvoril písmo – hlaholiku (*glagolati* značí *hovoríť*). Z nej sa vyvinula cyrilika – základ neskoršej azbuky. **Kým grécke či latinské písmo sa utvárali po stáročia, Konštantín zostavil hlaholiku počas niekoľkých týždňov a preložil do nej biblické evanjeliá** ešte predtým, ako sa s Metodom vydali na Veľkú Moravu. Tam sa hneď sa pustili do práce. **Založili školu, kde sa 200 mladíkov učilo čítať a písať** v novom písme, aby sa mohli stať kňazmi. Tak bol položený základ vzdelanosti aj nášho národa. Konštantín učil v škole, Metod pracoval na **úprave právnych predpisov pre** obyvateľov Veľkej Moravy. Trest smrti či odsekávania končatín zmiernil na cirkevné tresty. Napr. žene, ktorá sa cieleným potratom zbavila dieťaťa, bolo uložené kajať sa 3 roky o chlebe a vode. Nie ľahký trest, ale lepší ako smrť či odťatie končatiny.

Bratia **zaviedli bohoslužby v slovanskom jazyku, čo bolo výnimočné – predbehli sme Nemcov, Angličanov aj**

Francúzov. Bol to odvážny počin, lebo v celej západnej Európe sa ako bohoslužobná reč používala latinčina, ktorej však jednoduchí ľudia nerozumeli. Slovania na Veľkej Morave počuli Božie slovo v svojom jazyku. Bratia vybavili odsúhlasenie novej bohoslužobnej reči cirkevnou vrchnosťou. Stalo sa tak navzdory tomu, že za bohoslužobné jazyky sa vtedy považovali iba hebrejčina, latinčina a gréčtina. Odôvodňovalo sa to argumentom, že nápis na Ježišovom kríži bol v uvedených 3 jazykoch (Ján 19, 20).

Ako výraz uznania toho, čo všetko Cyril a Metod vykonali, je **v štátnom znaku Slovenska dvojramenný cyrilo-metodský kríž**. Znakom s dvojkřížom sú **označené štátne - verejné budovy v našej krajine**. Na cyrilo-metodskú tradíciu sa odvoláva **preambula Ústavy Sloven. republiky**. 5. júl, keď sú v kalendári mená Cyrila a Metoda, je **štátnym sviatkom SR**.

Význam týchto osobností však nie je „iba“ v tom, že bez nich by sme - ako národ i cirkev - neboli, čím sme. ICH VEĽKOSŤ JE V TOM, ŽE SVOJÍM ŽIVOTOM SVEDČILI O KRISTOVI I V SCHOPNOSTI OBSTÁŤ V SKÚŠKACH.

Konštantína sužovali choroby. Na jednej z ciest, kam bol vyslaný byzantským cisárom ešte pred misiou na Veľkej Morave, sa ocitol na pokraji smrti. **Metoda**, keď bol arcibiskupom, zajali Frankovia a dva a pol roka väznili v kláštore Ellwagen v Švábsku **v diere, kde naň pršalo a kde v mraze temer zomrel**. Ani po prepustení a návrate na Veľkú Moravu mu nedopriali pokoja a falošne ho obviňovali z kacírstva.

Majstra Jána Husa jeho nepriatelia upálili.

Musíme priznať, že **nie sme imúnni proti pokušeniu vybrať si aj zo životného posolstva výrazných historických osobností iba útržky, často okrajové prejavy. Áno, hrozí riziko, že sa do popredia dáme to druhoradé a hlavné - nosné prvky ich diela budeme ignorovať.**

To sa stalo, keď **Husa** v minulosti predstavovali najmä ako bojovníka za sociálnu spravodlivosť, vychovávateľa ľudu, univerzitného vzdelanca, obhajcu národného jazyka, a nie ako **kazateľa a svedka Kristovej pravdy** - čím bol v prvom rade. A **Cyriľ s Metodom** sú mnohými vážení ako osobnosti na poli kultúry, písomníctva, diplomacie. To všetko je vzácne, ale nie **najpodstatnejšie**. Tým bolo **horlivé šírenie viery v Kristovo evanjelium zrozumiteľným spôsobom. Bez toho nie je možné celistvo porozumieť skutočnému prínosu solúnskych bratov pre naše duchovné a národné dejiny.**

Úsilie Jána Husa aj Cyrila a Metoda, ľudsky videné, skončilo prehrou...

Cyriľ zomrel mladý, iba 42 r. Jeho starší brat Metod o 16 r. neskôr. Hneď po smrti Metoda bola **slovanská bohoslužba zakázaná**. Všetci kňazi - **Metodovi nasledovníci** - boli v mraze násilne vyhnaní z Veľkej Moravy ako neželaní cudzinci. Knihy v hlaholike boli spálené. Bohoslužobnou rečou sa opäť stala ľudu nezrozumiteľná latinčina...

Aj túto, navonok jasnú prehru, si Ježiš Kristus - skutočný Pán cirkvi - použil.

Vyhnaní kňazi odišli do Poľska, Srbska, Bulharska a ďalších krajín, kde kresťanskú vieru, bohoslužby v zrozumiteľnom jazyku, vzdelanosť, kultúru, a slovanské písmo rozšírili omnoho viac, ako keby zostali iba na Veľkej Morave. To dobré sa rozrástlo po celej slovanskej Európe.

Veľkomoravská ríša sa okolo r. 900 rozpadla, ale **viera v srdciach mnohých zostala.**

Uvažovanie o Cyrilovi a Metodovi a Majstrovi Jánovi Husovi, evokuje slová z Ev. Jána (1, 6–8) i slová apoštola Pavla adresované pôvodne veriacim v Korinte (2K 6, 11 – 13): „*Bol človek, ktorého poslal Boh; menoval sa Ján. Tento prišiel na svedectvo: svedčiť o svetle, aby všetci uverili skrze neho. On sám nebol to svetlo, len svedčiť mal o svetle.*“ Ján Hus i solúnski bratia obstáli v úlohe svedčiť o svetle sveta, ktorým je Pán Ježiš Kristus (Ján 8, 12).

„*Naše ústa sú vám otvorené, Korintskí, naše srdce rozšírené; nie vám je tesno u nás, ale vo vašom srdci je tesno. Ako deťom hovorím: Odvdajte sa nám aj vy, rozšírite srdcia!*“ Vskutku, iba spomínať, by bolo málo. Cieľom je rozšíriť srdce – s vďačnosťou prijať Kristovo svetlo šírené osobnosťami, ktoré si v tieto dni pripomíname.

Buďme vnímaví voči dedičstvu solúnskych bratov. Lebo ak zanedbáme korene stromu, sotva sa od koruny dočkáme úrody. Buďme vnímaví voči ich obrane slova Božieho, ktoré je nám prístupné Biblii. Ak tejto knihe venovali toľko práce, námahy, intelektu, srdca a obetí, robili to preto, lebo si jasne uvedomovali, že v nej nachádzame Božie slovo adresované nám; slovo o tom, aký program má mať môj život podľa Božej

vôle. Biblia nám umožňuje stretnúť sa s Ježišom Kristom, ktorý chce pôsobiť v každej situácii nášho života a prežiarit ju.

Jeden náboženský autor spomína vitráže zobrazujúce Cyrila a Metoda v istom kostole. Doň prenikajúce svetlo oživuje postavy bratov a ich farebné figúry dovoľujú, aby sme „videli svetlo“. Naše oči sa nedokážu pozerať priamo do slnka, ale keď sa dívame na vitráž, vidíme postavy a vnímame svetlo, bez toho, aby sme mohli oddeliť jedno od druhého.

Podobne cez život osobností v dejinách cirkvi, cez ich príklad, vnímame Kristovo svetlo, ktorým Kristus osvecuje cirkev. Koná tak skrze životy ľudí, ktorí sú svedkami a nositeľmi svetla.

Svetlo preniká cez vitráže v oboch smeroch. Cez ne osvecuje slnko vnútro chrámu – cirkvi. Aj tí, ktorí stoja v tme mimo osvetleného chrámu, môžu cez žiariace postavy Cyrila a Metoda zachytiť niečo zo svetla vyžarujúceho z kostola. Toto svetlo preniká našu nerozumnú slepotu a spôsobuje, že nám zasvitlo svetlo poznania Božieho.“

Vďaka Bohu za Cyrila a Metoda, za Majstra Jána Husa – za všetkých, ktorí nám sprostredkovali svetlo Pána Ježiša Krista – viedli nás k tomu, aby tak sietlo naše svetlo pred ľuďmi, aby videli naše dobré skutky a vebili vášho Otca, ktorý je v nebesiach (por. Matúš 5, 16). Amen.

Použitím: Zorica Horáková, kázeň v: Služba Slova 3/2019; Život Konštantína Cyrila. Život Metoda. Karmelitánske nakladateľstvo, Bratislava 2013, <https://www.facebook.com/staletakoreny/videos/cyiril-a-metod%C4%9Bj-vypr%C3%A1v%C3%AD-ji-%C5%99%C3%AD-l%C3%A1bus/187125318752306/> a iných prameňov: Martin Šefranko, evanjelický a. v. farár